

แนวโน้มนโยบายการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลัง สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

รับบทความ : 22 กุมภาพันธ์ 2564 ■ แก้ไขบทความ : 12 พฤษภาคม 2564 ■ ตอรับบทความ : 20 พฤษภาคม 2564

*อีเมลผู้เขียนหลัก : suwannee.l@psu.ac.th

สุวรรณีย์ หลังปูเต๊ะ¹

มูฮำหมัดราฟีย์ มะแก็ง²

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มนโยบายการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

วิธีการศึกษา การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดจากพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 6 คน และผู้ปกครอง จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการจัดการการศึกษาอิสลามจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนครอบคลุมตั้งแต่ระดับนโยบาย การศึกษาช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับทิศทางการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ได้แก่ 1) นโยบายการศึกษา 2) การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ 3) การพัฒนาหลักสูตร หนังสือแบบเรียน และวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน 4) การอบรมครู 5) เทคนิคและวิธีการสอน และ 6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิถีใหม่ภายใต้การจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

การนำผลวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการปรับรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาต่อไปในอนาคตหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

คำสำคัญ: แนวโน้ม การจัดการการศึกษาอิสลาม สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid- 19)

¹ M.Ed. (The Teaching of Islamic Education) อาจารย์ประจำคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² ศศ.ม. (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา) นักวิจัยศูนย์ความเป็นเลิศด้านผู้หญิงและความมั่นคงทางสังคม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อีเมล: m.rafee377@gmail.com

Trends of Basic Islamic Educational Management in Southern Thailand after the Pandemic Covid-19

Received: February 22, 2021; ■ Revised: May 5, 2021; ■ Accepted: May 20, 2021

*Author Email: suwannee.l@psu.ac.th

Suwannee Langputeh¹

Muhummudrapee Makeng²

Abstract

Objective This research aimed at presenting trends of basic Islamic educational management in Southern Thailand after the breakout of Pandemic Covid-19 by using qualitative approach.

Methodology Data were collected by in-depth interview through 15 key informants which consist of 3 administrators, 6 teachers and 6 parents from Pattani, Yala and Narathiwat who were purposely selected based on criterion. The data then were content analyzed.

Research Findings The results revealed that the management of Basic Islamic education need to be adjusted by covering educational policies during the Pandemic Covid-19 to several aspects related to the quality of education which are in line with the trend of basic Islamic educational management after the pandemic covid-19. They are 1) educational policies, 2) appropriate environment for new learning activities, 3) curriculum, textbooks, and teaching materials development, 4) teacher training, 5) pedagogy, and 6) new evaluation for basic Islamic educational management in the pandemic Covid-19 situation.

Applications As a guideline for educational administrators, teachers, students, parents, educational personnel, and the public involved in educational management to adjust the format and methods of education management in the future after the pandemic of the Coronavirus 2019 (Covid-19).

Keyword: Trends, Islamic educational management, The Pandemic Covid-19

¹ M.Ed. (The Teaching of Islamic Education), Faculty of Islamic Science, Prince of Songkla University, Pattani Campus.

² M.A. (Southeast Asian Studies), Researcher, Center of Excellence on Women and Social Security, Walailak University. Email: m.rafee377@gmail.com

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้ผู้คนได้รับผลกระทบอย่างมากมายไม่เพียงแต่เรื่องสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม แต่ยังมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน โดยเฉพาะในเรื่องของคุณภาพที่มีควมกังวลในหลากหลายมิติ ทั้งในเรื่องของกิจวัตรประจำวัน การทำงาน การเรียนการสอน รวมถึงความตึงเครียดในเรื่องสุขภาพ ยิ่งในกลุ่มที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือโรงเรียน ถือเป็นสถานที่อันดับแรก ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ส่งผลให้ครูอาจารย์ต้องปรับเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนก็ต้องปรับวิธีการเรียนอย่างกะทันหันให้เป็นไปในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) นั้น ได้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก กล่าวคือ “การจัดการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เพราะจะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาคือช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนาก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาอิสลาม (House of Senate Education Standing Committee, 2020)

การศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดน

ภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ คือ นโยบายการจัดการศึกษา (Policy of Education) การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่ (Environment) การพัฒนาหลักสูตร หนังสือแบบเรียน และวัสดุอุปกรณ์ การจัดการเรียน การสอน (Curriculum, Textbook and Teaching Materials) การพัฒนาครู (Teacher Training) เทคนิคและวิธีการสอน (Pedagogy) ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation) จากเหตุผลดังกล่าวผู้เขียนต้องการการนำเสนอแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ตามประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการปรับรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาต่อไปในอนาคตหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 (Covid-19) ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่โรงเรียนที่มีการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาที่มีการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานจำนวนมากและเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่สอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มในการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเป็นกลุ่มที่รับนโยบายจากส่วนกลาง กลุ่มผู้ใช้นโยบาย และกลุ่มที่ได้เสียกับการใช้นโยบายของรัฐในการจัดการการศึกษาอิสลาม ซึ่งครอบคลุมผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นผู้บริหาร ครูในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดการการศึกษาอิสลามในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส จังหวัดละ 1 โรงเรียน ทำการคัดเลือกผู้บริหารจำนวน 3 คนแบ่งเป็นโรงเรียนละ 1 คน ครูจำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 6 คน แบ่งเป็นโรงเรียนละ 2 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวสามารถชี้และสะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และผลกระทบจากการใช้นโยบายกับนักเรียนในการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กที่เป็นโรงเรียนของรัฐและเอกชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth

Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ต้องการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการประสานงานติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้เข้าใจตรงกันและนัดวันลงพื้นที่สัมภาษณ์ในประเด็นที่ศึกษา ซึ่งในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นการพูดคุยแบบธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนแล้วผู้วิจัยทำการจดประเด็นการให้ข้อมูลที่สำคัญ และบันทึกเสียงเพื่อนำมาสรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบข้อมูลและความครบถ้วนของข้อมูล ทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล และทบทวนข้อมูลในแต่ละด้านอย่างรอบคอบ จากนั้นจึงอธิบาย สร้างข้อสรุป และตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคำนึงถึงประเด็นการยินยอมของผู้ให้ข้อมูล ด้วยการชี้แจงและการอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลโดยการชี้แจงกับผู้ให้ข้อมูลว่าไม่มีการเปิดเผยชื่อจริง เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนการบันทึกเสียงหรือจดบันทึกข้อความพร้อมทำลายการบันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นการนำข้อมูลไปใช้อภิปรายหรือตีพิมพ์เผยแพร่จะกระทำในภาพรวมเฉพาะในการนำเสนอเชิงวิชาการเท่านั้น

ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จำเป็นต้องมีการพัฒนาที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับนโยบายการศึกษา การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ การพัฒนาหลักสูตร หนังสือแบบเรียนและวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน การอบรมครู เทคนิคและวิธีการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิถีใหม่ ภายใต้การจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ต่อไปนี้

1.นโยบายการศึกษา (Policy of Education)

ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยการเสนอนโยบายเร่งด่วนในการจัดการศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะการศึกษาในโรงเรียนเอกชน อย่างไรก็ตาม เรื่องการจัดการศึกษาก็ไม่สามารถควบคุมการแก้ไขปัญหาได้ เมื่อวางแผนแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาที่ตามมาอีกทางหนึ่ง ฉะนั้น การกำหนดนโยบายการศึกษาควรให้อำนาจในแต่ละโรงเรียนได้มีการออกแบบแนวทางการศึกษาในช่วง

สถานการณ์ไม่ปกติได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนตนเอง ดังข้อค้นพบว่า

“โรงเรียนควรมีสิทธิในการบริหารจัดการอย่างอิสระในการดำเนินการศึกษาในช่วงเวลาที่ไม่ปกติตามบริบทและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ”

(ไพชอล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มกราคม 2564)

2. การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่ ในช่วงที่ผ่านมาหรือช่วงก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จากการศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือการจัดการสภาพแวดล้อมควรจัดให้เอื้อความสะดวกต่อครูและนักเรียน เพื่อลดอุปสรรคและข้อจำกัดที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนรู้หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ดังข้อค้นพบว่า

“สภาพแวดล้อมของการเรียน ควรให้มีความยืดหยุ่น ทั้งตัวครู และนักเรียน”

(มัสนี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 มกราคม 2564)

ฉะนั้น แนวโน้มต่อไป การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนควรพิจารณาในมิติอื่น ๆ ที่มากกว่าการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียน โดยให้ความเป็นอิสระจากผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งทางโรงเรียนต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมในการเรียนทั้งแบบ Online และ Onsite โดยไม่จำเป็นว่าครูผู้สอนต้องสอนในโรงเรียนเท่านั้น อาจจัดกลุ่มสอนในสถานที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

3. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการจัดการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ปกติ เมื่อสถานการณ์

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) การดำเนินการสอนอิสลามศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนมีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรแบบออฟไลน์ (offline) และแบบออนไลน์ (online) โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

“การพัฒนาหลักสูตร ควรพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำพานักเรียนไปสู่จุดหมาย และมีความยืดหยุ่นสามารถปรับมาใช้ให้สอดคล้องกับบริบทความเป็นจริงให้มากที่สุดและเหมาะสมกับผู้เรียน”

(รุสตา, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กุมภาพันธ์ 2564)

สิ่งสำคัญคือ การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการกระชับ ทั้งในเรื่องของการสื่อสาร โครงสร้างเวลาเรียนที่ต้องเพิ่มความยืดหยุ่น และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบกับผู้ปกครองทำหน้าที่ครูหรือผู้กำกับดูแลกิจกรรมเหล่านั้น ดังเสียงสะท้อนของผู้สอนว่า

“การเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ พ่อแม่ควรเข้ามามีส่วนร่วมการเรียนรู้ของลูกมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเรียนแบบออนไลน์”

(รุสลัน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 12 มกราคม 2564)

ดังนั้น การใช้หลักสูตรเพื่อเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดคือ เป็นการมุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรงยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติเป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

4. การอบรมครู ถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งของการจัดการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของครูส่งผลให้บุคลากรครูมีการพัฒนาความรู้ของตนเองในด้านวิชาชีพ และสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะความพร้อมในการรับมือการสอนในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) อย่างไรก็ตามการพัฒนาครู จากการศึกษพบว่า ควรมีการเน้นการพัฒนาอบรมครูที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอิสลามทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านความรู้และด้านทักษะ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“การอบรมครูโดยใช้วิธีอบรมออนไลน์ โดยใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้แบบขายของมากกว่าเน้นการสอนเนื้อหา”

(ฮัมดัน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 มกราคม 2564)

“ทางโรงเรียนได้มีการจัดอบรมโดยไม่ได้เน้นเนื้อหาของอบรมที่เป็นองค์ความรู้แต่เน้นวิธีการจัดห้องเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งในเรื่องทักษะและทัศนคติ ”

(ฮัมดัน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 มกราคม 2564)

5. เทคนิคและวิธีการ ครูที่มีการจัดการเรียนการสอนประสบปัญหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนอย่างมาก เนื่องจากที่ผ่านมากการจัดการเรียนการสอนอิสลามเป็นไปในรูปแบบการสอนในชั้นเรียนปกติ ที่ผู้สอนสามารถวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอน ดังข้อค้นพบว่า

“ครูควรเปลี่ยนวิธีสอนและใช้เทคนิคต่าง ๆ มากกว่าการสอนเนื้อหาให้นักเรียนอย่างเดียว ทั้งนี้ทางโรงเรียนก็ได้มีการอบรมวิธี และเทคนิคใหม่ ๆ ให้แก่ครูเป็น

ระยะ และมีการติดตามความคืบหน้าอย่างเป็นระบบ”

(ไพชอล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 มกราคม 2564)

“ครูจำเป็นต้องสร้างความดึงดูดและความสนใจของนักเรียนในการเรียนออนไลน์ สิ่งเหล่านี้ครูต้องมีการพัฒนาผ่านกระบวนการอบรมต่าง ๆ”

(อัสมาศ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2564)

ดังนั้น เทคนิคการสอนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์เช่นนี้ จำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนออนไลน์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนในภาวะแบบนี้

6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation) จากการสะท้อนของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ควรให้มีการปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของการประเมินผล วิธีการประเมิน และเกณฑ์การให้น้ำหนักของการประเมินผลการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ให้มีความยืดหยุ่นตามบริบทแวดล้อมของครูและนักเรียน ดังข้อค้นพบไว้ว่า

“การวัดและประเมินผลของนักเรียน อาจจะไม่สามารถวัดในรูปแบบเดิม ๆ ได้ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ โดยเฉพาะแวดล้อมของการเรียน”

(ดาโอ๊ะ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 มกราคม 2564)

“เน้นการประเมินตามสภาพจริงโดยประเมินเป็นช่วง ๆ หลังจากเรียนครบหน่วย การเรียนที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ จึงไม่จำเป็นต้องให้หมดภาคเรียน หรือจัดเวลาสอบที่ตรงกันหมดทั้งโรงเรียน”

(รุสดี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กุมภาพันธ์ 2564)

ฉะนั้น การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและเครื่องมือการประเมินผล โดยมีครูผู้สอน ผู้เรียน เพื่อนและผู้ปกครองร่วมกันเป็นผู้ประเมิน ด้วยเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

อภิปรายผล

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) นั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับนโยบายการศึกษา โดยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า คณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา House of Senate Education Standing Committee (2020) ได้มีการนำเสนอเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยได้ชี้ให้เห็นการจัดการศึกษาในช่วงที่สถานการณ์ของประเทศไทยมีปัญหาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องขับเคลื่อนด้วยนโยบายการศึกษาจากส่วนกลาง หรือหากการดำเนินการไม่สามารถขับเคลื่อนได้ควรมีการพิจารณาในประเด็นของการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาในสถานการณ์เฉพาะอย่างกรณีของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา House of Senate Education Standing Committee (2020) ได้ชี้แจงว่า การกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และโรงเรียนเอกชน รวมถึงสำนักบริการการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบ

กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ส่วนการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่ในช่วงที่ผ่านมาหรือช่วงก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) โรงเรียนต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมในการเรียนทั้งแบบ Online และ Onsite ดังที่ Bunnamudom (2020) และ (Ministry of Education, 2020) ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมควรกำหนดจำนวนที่เหมาะสมของนักเรียนต่อห้องเรียน ครูควรสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งความพร้อมในการเรียนแบบ Online ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ที่นักเรียนและครูสามารถร่วมกันออกแบบ และหากผู้เรียนที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนแบบ Onsite คือการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน หรือครูผู้สอนอาจจัดกลุ่มสอนในสถานที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ปกติ และเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) การดำเนินการสอนอิสลามศึกษาก็มีการเปลี่ยนแปลง โดยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนมีความหลากหลาย และรูปแบบการสอนสามารถปรับได้ 2 แบบ คือ แบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ โดยการออกแบบหลักสูตรควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การมีแบบทดสอบที่หลากหลายเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน (Kumsuprom, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) ดังที่ Wongyai and Pattapol (2020) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การศึกษาในยุคปัจจุบันต้องหาจุดที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ไปสู่โลกดิจิทัล หรือโดยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ส่วนการอบรมครูถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งของการจัดการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ควรมีการเน้นการพัฒนาอบรมครูที่รับผิดชอบในการจัดการการศึกษาอิสลามทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านความรู้และด้านทักษะ เพื่อให้ครูสามารถเปลี่ยนแปลงจากครูเดิมเป็นครูรูปแบบใหม่สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) กล่าวคือ 1) ด้านทัศนคติ ครูควรได้รับการพัฒนามุมมองและวิธีการคิดที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนในสถานการณ์ไม่ปกติ โดยเฉพาะในด้านของความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา (Jantharakantee, 2014: 167-174) 2) ด้านความรู้ การอบรมครูไม่สามารถทำได้ในรูปแบบเดิม ๆ สอดคล้องกับ Athikiat *et al.* (2007) ได้อธิบายไว้ว่า ครูผู้สอนควรจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะของผู้เรียนและผู้สอน 3) ด้านทักษะ ครูควรได้รับการอบรมด้านทักษะการสอนที่เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) ซึ่ง Teepsuwan (2020) อธิบายว่า การอบรมครูต้องทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์และแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันเพื่อตอบสนองทักษะการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่

สำหรับเทคนิคและวิธีการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) นั้นพบว่าครูประสบปัญหาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนอย่างมาก เนื่องจากที่ผ่านมาผู้สอนสามารถวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สื่อเทคโนโลยีทางการสอน นวัตกรรมและการวิจัยการเรียนรู้

การสอนตามหลักการและวิธีการเดิม ๆ ตามที่ได้ร่ำเรียนมาในอดีต (Khemmanee, 2010) แต่เมื่อมีสถานการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น การหาแนวทางและเทคนิควิธีการสอนในรูปแบบใหม่ โดยการใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มต่าง ๆ เข้ามาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างวิธีการสอนในปัจจุบันได้ สอดคล้องกับที่ Wongyai and Pattapol (2020: 7-9) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สอนควรเร่งเรียนรู้ พัฒนาตนเองและปรับตัวเกี่ยวกับการใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) เช่น

- 1) ออกแบบการเรียนรู้ให้หลากหลายและตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล
- 2) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (active learning) ที่ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) พัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีแพลตฟอร์ม (Platform) การเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 4) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน เป็นต้น

แนวโน้มการประเมินผลการเรียนรู้อิสลามศึกษาขั้นพื้นฐานหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) มีดังต่อไปนี้ 1) การปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของการประเมินผล ดังที่ Wongyai and Pattapol (2020: 1-4) ได้เสนอว่า การประเมินผลการเรียนรู้หลังการระบาดโควิด-19 เปลี่ยนแปลงจากการประเมินเพื่อตัดสินความรู้ความสามารถของผู้เรียน (Judgement) มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for learning) เน้นการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-assessment) มากขึ้น สอดคล้องกับ Tongkaew (2020: 7) ที่ได้เสนอไว้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ในอนาคตเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาที่น่าระบ

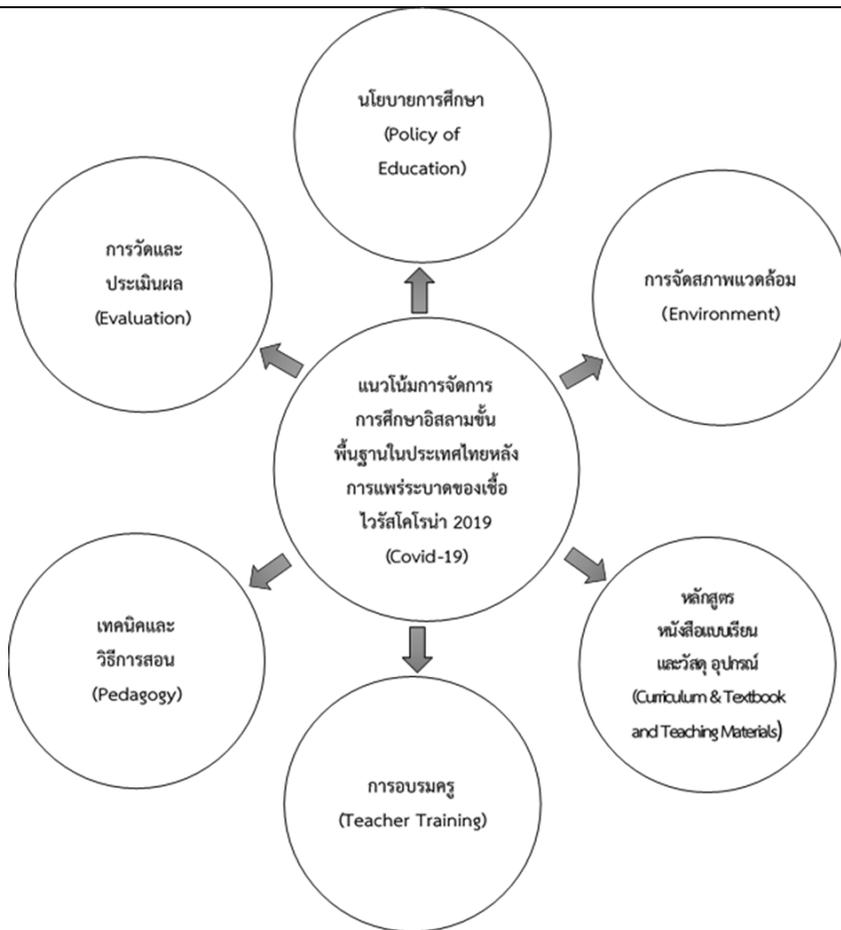
เทคโนโลยีมาใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) 2) การปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินผล เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง ที่ครูต้องพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลเพื่อเสริมพลังตามสภาพจริง (Wongyai & Pattapol (2563: 8) ซึ่งเป็น การประเมินโดยครูผู้สอน ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อนและผู้ปกครองผสมผสานกันด้วย เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับ Pinyosinwatt (2020: Online) ที่ได้ย้ำถึงความสามารถและความถนัดของแต่ละคนว่าเป็นประเด็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีการจัดการที่ดี โปร่งใสและเป็นที่รับรู้ร่วมกัน 3) การปรับเปลี่ยนเกณฑ์และการให้น้ำหนักการประเมินผลการเรียนรู้แบบใหม่ ให้มีความยืดหยุ่น โดยครูจะต้องมีวิธิตัดในการออกแบบโดยให้น้ำหนักกับสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าต้องเรียนรู้ตามหลักสูตรเดิม ได้แก่ 1) ควรให้น้ำหนักกับการปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพระหว่างการเรียนรู้ของครูและนักเรียนมากกว่าจำนวนชั่วโมงที่นักเรียนอยู่ในห้องเรียน หรือเรียนผ่านสื่อออนไลน์ 2) ควรให้น้ำหนักกับการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจและเชื่อมโยงกับความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าการเรียนรู้ที่อิงตามมาตรฐานแบบเดียวกันทั้งประเทศ 3) ควรให้น้ำหนักกับการประเมินผลแบบ Formative Assessment คือ ประเมินระหว่างจัดการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา มากกว่าการประเมินแบบ Summative Assessment คือ การประเมินผลสรุป ซึ่งประเมินเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้เพื่อตัดสินคุณภาพที่เน้นเรื่องการจำแนกสติปัญญาของผู้เรียน แต่ไม่ได้มุ่งเน้นส่งเสริมผลลัพธ์ที่ดี (Sittisamarn, 2020: Online)

สรุปผลการวิจัย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) นั้นทำให้การจัดการศึกษา

ของประเทศไทยทั้งระบบต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้ถึงแม้จะมีข้อจำกัดและอุปสรรคมากมาย ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้หาแนวทางการแก้ไขปัญหาและหลักการแนวคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนยังคงสามารถศึกษาและเรียนได้อย่างปลอดภัย ดังนั้นแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) อันประกอบด้วย 6 ประเด็นหลักได้แก่ **1) นโยบายการศึกษา (Policy of Education)** ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐาน ต้องรับและขับเคลื่อนตามนโยบายจากส่วนกลางและมีการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน **2) การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใหม่ (Environment)** ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องที่มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งแบบ Online และ On-site **3) การพัฒนาหลักสูตรหนังสือแบบเรียน และวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน (Curriculum, Textbook and Teaching Materials)** ต้องออกแบบและพัฒนาหลักสูตร หนังสือแบบเรียน และวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนใหม่ให้มีความหลากหลาย ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2

แบบ คือ แบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ นอกจากนี้หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน ยิ่งไปกว่านั้นหลักสูตรจะต้องทันสมัย มีความชัดเจน กระชับ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา **4) การอบรมครู (Teacher Training)** ต้องอบรมครูเพื่อให้มีความสามารถในการสอนให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตจริงได้ และเป็นแพลตฟอร์มที่สนับสนุนเพื่อการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ควรมีการเน้นการพัฒนาอบรมครูที่รับผิดชอบการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ด้านคือ ด้านทัศนคติ ความรู้ และด้านทักษะ **5) เทคนิคและวิธีการสอน (Pedagogy)** ครูควรเร่งเรียนรู้ พัฒนาและปรับเทคนิควิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ นอกจากนี้ครูควรสร้างแหล่งเรียนรู้ในโลกออนไลน์ และควรใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และ **6) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)** ครูต้องมีการปรับเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของการประเมินผลจากการประเมินเพื่อตัดสินความรู้ความสามารถของผู้เรียน (Judgement) มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for learning) ปรับเปลี่ยนวิธีการและเครื่องมือการประเมินผลเป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยมีครูผู้สอน ผู้เรียน เพื่อนและผู้ปกครองร่วมกันเป็นผู้ประเมิน ด้วยเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย รวมถึงการปรับเกณฑ์การประเมินและการให้น้ำหนักการประเมิน ดังแสดงในรูปภาพที่ 1

รูปที่ 1 แนวโน้มนำการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถนำผลการวิจัย ไปปรับนโยบายการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท ของพื้นที่หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid-19)
2. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษา และผู้ปกครองสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็น แนวทางในการปรับรูปแบบและวิธีการจัดการการ

การศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของ พื้นที่หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid-19)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัย เชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวโน้มนำการจัดการการศึกษา อิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการทำ ความเข้าใจเชิงลึกเฉพาะกลุ่มบุคคล และได้รายละเอียด

เชิงคุณภาพมากขึ้น ในขณะที่การวิจัยเชิงปริมาณนั้นเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงสถิติ ดังนั้นการสังเคราะห์ข้อมูลจากสองวิธีนั้นทำให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่

ครอบคลุมทุกระดับและทุกภาคของประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของแนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามในแต่ละระดับชั้นตามช่วงวัยของผู้เรียนและแต่ละภาคของประเทศไทยที่มีบริบทของพื้นที่ที่มีปัจจัยและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- Athikiat, K. and Sarthueankaew, T. (2007). *kānsōṅ bāep thansamai læ theknik withī sōṅ nāo mai*. [Modern teaching and innovative teaching techniques]. Retrieved 29 March 2021 from https://regis.skru.ac.th/RegisWeb/webpage/addnews/data/2017-07-24_078.pdf
- Bunnamudom, P. (2020). *hōṅṅ rīān nai fan khōṅṅ kānsuksā satawat thī yīsip 'et: botbat samkhan khōṅṅ hōṅṅ rīān nai kān songsoēm kānrīānrū nai lōk samai mai*. [Dream classroom in 21st century education: the role of classroom in Promoting in the New World]. Retrieved 28 January 2021 from <https://www.educathai.com/knowledge/articles/123>
- House of Senate Education Standing Committee (2020). *Khōṅṅsanāe chāeṅṅ nayōbāi rēṅṅṅduān wādūnāi kānbōjīhān chātkaṅ suksā 'ēkkachon nai chūāṅṅ sathānākān kān rabāt khōṅṅ rōk titchūā wairat khōrōnā sōṅṅphansipkāo (covid-19) thī moṣom kap sangkhom Thai*. [Urgent appropriate Policy recommendation on Private Education management in the Pandemic Covid-19 for Thai Society]. Bangkok: Office of Standing Committee 3, Office of House of Senate Secretary.
- Jantharakantee, A. (2014). The Development of Pre-Service Science Teachers' Attitude about Teacher Characteristics by Using Case Study of Teacher Somporn who Teaches Monkeys. *Silpakorn University Journal*, 34(1), 161-179.
- Khemmanee, T. (2010). *Sat kānsōṅ: 'ongkhwāmru phūā kānchat krabūānkān rīānrū thī mī prasitthiphāp*. [Teaching Science: Knowledge for Effective learning Process]. Chulalongkorn University Publisher.
- Kumsuprom, S. (2020 May, 5). *phāeī kān rīānkān sōṅ rabop 'ōnlai chalui heī dek keng theknōlōyī*. [Revealing the qualitative online teaching system Why kids are good at technology]. Retrieved 22 December 2020 from <https://www.thaipost.net/main/detail/65137>
- Ministry of Education. (2020). *Nāoṅṅthāṅ kānchātkaṅ rīān kānsōṅ khōṅṅ rōṅṅṅrīān sangkat samnakṅān khana kammakān kānsuksā naphūn thān nai sathānākān kān phrāe rabāt khōṅṅ rōk titchūā wairat khōrōnā sōṅṅphansipkāo (COVID-19) pīkānsuksā 2563*. [Teaching

- management approaches in schools under the Office of the Basic Education Commission in the Pandemic Covid-19 for academic year 2020]. Office of the Basic Education Commission.
- Pinyosinwatt, P. (2020, May, 7). *chātkaṅ rīan kānsōṅ yāngrai nai sathanakān khō wit - 19: chāk botriān tāngprathet sū kānchatkān rīanrū khōṅ Thai* [How to manage teaching and learning in the Pandemic Covid-19: Lesson learn from abroad to Thai learning management]. Retrieved 16 December 2020 from <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>
- Prachāchāt online. (2020, June, 16). *Globish phoēi sī new normal næothāng kānsuksā Thai* [Globish declared four New Normal Thai Educational Approaches]. Retrieved 28 December 2020 from <https://www.prachachat.net/education/news-478376>
- Sittisamarn, S. (2020, July, 1). *Rīan bæp New Normal kō tōṅ plīan withī pramcēn dūai* [New Normal Learning style must change evaluation method too]. Retrieved 19 November 2020 from <https://mgronline.com/qol/detail/9630000067379>
- Tongkaew, T. (2020). New Normal Based Design in Education: Impact of COVID-19. *Journal of Teacher Professional Development*, 1(2), 1-10.
- Wongyai. V. and Pattapol, M. (2020). *Kānpramcēn kānrīanrū New normal*. [Learning Assessment in New Normal]. Postgraduate Srinakharinwirot University.
- Wongyai. V. and Pattapol, M. (2020). *New normal thāṅkān rīanrū* [Learning in New normal]. Postgraduate Srinakharinwirot University.